

1:1-4 Why are we told about King David's illness? (continued)

1. Dr. Yisrael Rosenson, **ממחלה להמלכה**, Megadim 39 (5764) Chizkiyahu, Asa, Uziah, Yeravam, Achaziah

2. Talmud, Berachot 62b

כל המבזה את הבגדים, סוף אינו נהנה מהם, שנאמר "והמלך דוד זקן בא בימים ויכסהו בבגדים ולא יחם לו:"

Anyone who degrades clothing, in the end he will not benefit from them, as it says in Melachim I 1:1...

3. Rashi to Melachim 1:1

ומדרש אגדה א"ר שמואל בר נחמני כשראה דוד את המלאך עומד בירושלים וחרבו בידו (דה"א א כא:טו-יז) נצטנן דמו מיראתו:

In a midrash: Rabbi Shemuel bar Nachmeni said, "When David saw the *malach* standing over Jerusalem, sword in hand (Divrei haYamim I 21:15-17)," his blood chilled in fear.

4. Dr. Yisrael Rosenson, **ממחלה להמלכה**, Megadim 39 (5764)

הבולט בכולם, הוא הרמז הלשוני העומד כמדומה במרכז סיפור המחלה. העבדים מציעים את ה'תרופה': "ושכבה בחיקך" (מל"א א', ב) המזכיר באופן מצמרר את תורף ה'מחלה' בתוכחת נתן במשל 'כבשת הרש': "...ובחיקו תשכב ותהי לו כבת" (שמ"ב י"ב, ג). השימוש בפועל שכ"ב שזור בכל סעיפיה וענפיה של פרשת דוד ובת שבע - כולל פרשת אבשלום, ובהקשר זה ניתן לדבר על 'שכב' כעל מילה מנחה כללית, אך ברי שבהשוואה שהוצגה כאן הזיקה ישירה, ואף בוטה במיוחד.

Most prominent is the linguistic hint which seems to stand at the centre of the story of the illness. The servants suggest a 'treatment': "She shall lie in your bosom." This eerily invokes the 'illness' in Natan's rebuke in the parable of the 'poor lamb': "And she lay in his bosom, and she was like a daughter for him." The use of this root is interwoven in all of the segments of the story of David and Batsheva – including Avshalom's story – and in this context one can speak of this as a general guiding word. But it is clear that in the link set out here the connection is straight, and even especially clear.

5. Malbim to Melachim I 1:1

ואנכי אשוב כי באשר הסבה שהניעה את לב דוד להמליך את שלמה באותו היום שהמליכו בחייו היה מחלוקת אדוניה אשר רצה להחזיק מלכות בלא דעת אביו... ולכן הוכרח הכותב להקדים ענין אדוניהו.

ואולם באשר גם זה היה לו סבה בהכרח, כי מה ראה אדוניה לעשות האולת הזאת, למלוך בחיי אביו בלא דעתו, ולא ידע כי יתודע הדבר לאביו, ומלבד שלא ישיג התכלית עוד ישנאהו על כי חשב למרוד בו, ויקדים להמליך את שלמה כאשר היה כן באמת? ואם אבשלום מרד על פני אביו, קשר קשר ויט כל ישראל אחריו, לא כן אדוניה שלא היו דבריו רק עם יואב ואביתר, וטוב היה לו להמתין עד ימות אביו, שאז יעשה מה שלבו חפץ! לכן הקדים הסבות שהניעו את הדבר הזה, הנה לא ירא שיהיה כמורד במלכות אביו כמו אבשלום, כי אבשלום עשה זה בעוד מלך דוד ועשה חיל... לא כן עתה המלך היה זקן...

I think that because the cause for David crowning Shlomo on that day, while he was alive, was Adoniyahu's schism, wanting to take the throne without his father knowing... Therefore the writer had to mention Adoniyahu's matter first.

But because this also had a cause that forced I, for why did Adoniyah do this foolish thing, taking his throne during his father's lifetime without his knowledge? Didn't he know that his father would find out, and not only would he not achieve his goal, but [his father] would hate him for planning to revolt, and he would move up the crowning of Shlomo – as actually happened? And if Avshalom revolted in his father's lifetime, he created a conspiracy and all Israel followed him, but Adoniyahu did not do thus, but only spoke with Yoav and Evyatar! It would have been better for him to wait for his father's death, when he could do what he wanted! Therefore, it prefaced with the factors that brought this about. He was not afraid to be a rebel against the throne like Avshalom, for Avshalom did it when David still reigned and was mighty... Not so now, when the king was old...

6. Abarbanel to Melachim I 1:1

ועם כל זה המורה על חולשתו וחסרון כחותיו ולבו, כאשר אמרו לו שמלך אדוניהו התעורר באומץ גדול וחם לבו בקרבו וכאיש מלחמה העיר קנאה להמליך את שלמה באותו יום, והוא ממה שיעיד שהיה חפץ מאד בדבר הזה, אחרי אשר עם כל חולשתו קרוב למות התעורר אליו בכח גדול ואמוץ רב כזה.

והסבה השנית [להזכיר ענין אבישג] היא, שהודיענו הכתוב כל זה להקדמת ידיעה, להגיד שבת שבע ושאר נשי המלך לא היו באות לפניו לא לשרתו ולא לשכב בחיקו וגם לא לראותו... והיוצא מזה שלא המליך דוד את שלמה מפני חשקו לבת שבע.

And with all of this that demonstrated his weakness and his lack of strength and heart, when they told him that Adoniyahu had taken the throne he roused himself with great strength, and his heart became hot in him, and like a warrior he acted with outrage to crown Shlomo on that same day. This shows that he very much wanted this – as with all of his weakness and being close to death, he roused himself with great strength and force.

The second reason [to mention Avishag] was that the text informed us of this so that we would have this knowledge first, saying that Batsheva and the other royal wives did not come before him to serve him or to lie with him, and not even to see him... And what emerges from this is that David did not crown Shlomo out of desire for Batsheva.

7. Talmud, Avodah Zarah 4b-5a

א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי: לא דוד ראוי לאותו מעשה, ולא ישראל ראוי לאותו מעשה; לא דוד ראוי לאותו מעשה, דכתיב: ולבי חלל בקרבי; ולא ישראל ראוי לאותו מעשה, דכתיב: מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים, אלא למה עשו? לומר לך, שאם חטא יחיד - אומרים לו: כלך אצל יחיד, ואם חטאו צבור - אומרים להו לכו אצל צבור. וצריכא...

Rabbi Yochanan cited Rabbi Shimon bar Yochai: David was not suited for that deed, and Israel was not suited for that deed [the Golden Calf]. David was not suited for that deed, as Tehillim 109:22 says, "My heart is hollow [Rashi: powerless, dead] in me." And Israel was not suited for that deed, as Devarim 5:26 says, "Would that they have this heart, to revere Me, forever." Then why did they do it? To teach you that if someone sins, we tell him, "Go to the individual." And if a community sins, we tell him, "Go to the community." And we need ...

1:3-4 The mission of Avishag

8. Talmud, Sanhedrin 22b

אמרה: נינסבן! אמר לה: אסירת לי. אמרה ליה: חסריה לגנבא, נפשיה לשלמא נקיט! אמר להו: קראו לי לבת שבע...

[Avishag] said: Marry me! He told her: You are prohibited to me. She said: When the thief lacks [something to steal], he pretends to be a man of peace! He told them: Summon Batsheva...

9. Rashi to Melachim I 1:2

בתולה - בתוליה מחממין את בשרה:

A betulah heats her flesh.

10. Malbim to Melachim I 1:2

לא פקדו שישכבו נשיו או פלגשיו אצלו לחממו, כי פן יתעורר אל המשגל ויחלישהו

11. Rabbi Moshe Lichtenstein, בין סגנון לערכים

דמותו של דוד היא דמות מורכבת. מחד, היא מלאה מרץ ופעלתנות. אם באנו להגדיר את דוד במלה אחת, היינו אומרים - אנרגיה! הוא נמצא בפעילות מתמדת, חי את חיי השדה נמצא תמיד במחנה בראש צבאותיו ואינו נח בביתו. אף בסוף ימיו, הוא עדיין מתעקש לצאת בגדוד עם גיבוריו ואינו יושב בארמונו עד שאנשיו מכריחים אותו לעשות זאת (שמו"ב כ"א, טו-יז)...

מאידך, דוד איננו הלוחם ההרואי שכל הווייתו היא הלחימה והציד אלא הינו נעים זמירות ישראל, החולם על "שבתי בבית ד' כל ימי חיי, לחזות בנעם ד' ולבקר בהיכלו". מזמורי תהלים משקפים חוויה דתית המעורה בשדה ובטבע, כפי שאנו מצפים מאיש שדה אך גם מקום בהם לחוויות הבית והמקדש... בלשון חז"ל בדרשתם על דוד (מו"ק טז ע"ב), "הוא עדינו העצני - כשהיה יושב ועוסק בתורה היה מעדן עצמו כתולעת, ובשעה שיוצא למלחמה היה מקשה עצמו כעץ". הוא חי בשני עולמות אך יודע לשלבם במסגרת אישיותו...

העם רואה את המנהיג הנמרץ המוכר להם מאבד את חיוניותו לנגד עיניהם. האנרגיה והמרץ האופייניים שהיו סימן ההיכר שלו אוזלים, ודוד מתגלה להם כמלך זקן המכורבל בבגדיו. מבחינתם, זו איננה רק הטרגדיה האישית של הזקנה אלא אבדן המנהיג, שהרי הנהגתו התבססה על אותה אנרגיה שהיתה לו. כשהעם והיועצים חשים בכך שהמלך הנערץ אינו עוד אותו אדם וכושר מנהיגותו נפגע, הם מחליטים על הבאת אבישג מתוך מטרה שהיא תחזיר לדוד את החיוניות והאנרגיה המוכרים להם. ואולם, מהלך זה נידון לכישלון, שהרי דוד באמת הזדקן והתקווה להחיותו ע"י הניסיון לעורר את יצריו איננו ריאלי.

Dovid's image is complicated. On one hand, it is full of drive and activity. If we had to define David in one word, we would say: Energy! He is in constant activity, living the life of the field, always found in the camp at the head of his armies and not resting at home. Even at the end of his days, he still stubbornly wished to go out with the troops, with his warriors, and not to sit in his palace, until his men forced him to do it. (Shemuel II 21:15-17)...

On the other hand, David is not the heroic warrior whose entire existence is battle and hunting, but he is the sweet singer of Israel, dreaming of "to sit in the house of Gd all of the days of my life, to gaze upon the pleasantness of Gd and to examine in His sanctuary." The songs of Tehillim display a religious experience with extends from the field and

nature, as we expect from the man of the field, but there is also room in them for the experience of the home and the Sanctuary... In the words of our Sages in their *derashah* regarding David (Moed Katan 16b, building on Shemuel II 23:8), "He is Adino ha'Etzni' – When he sat and immersed himself in Torah he made himself soft (*adin*) like a worm, and when he went out to war he toughened himself like wood (*etz*).” He lived in two worlds, but knew how to blend them within his personality...

The nation saw the familiar energetic leader losing his life force before their eyes. The characteristic energy and drive which were his calling card were disappearing, and David was revealed before them as an old king, swaddled in his clothing. From their perspective, this was not only a human tragedy of old age, but the loss of a leader, for his leadership was based on that energy he had possessed. When the nation and advisors realized that their exalted king was no longer the same man, and his ability to reign was diminished, they decided to bring Avishag, with the goal of restoring to David his familiar life force and energy. But this path was doomed to fail, for David truly had aged, and the hope of rejuvenating him via an attempt to awaken his desires was not realistic.

1:5-10 Adoniyahu's plan

12. Radak to Melachim I 1:6

יודע היה אדוניהו כי דוד אמר להמליך שלמה, אף על פי שלא הודיע דוד המלוכה עדיין. אבל חשב בלבו: אבי אוהב אותי ולא גער בי מימי, אכנס בדבר המלוכה בימיו, ואם לא ירע לו ידעתי שאני אמלוך.

Adoniyahu knew that David had said he would place Shlomo as king, even though that David had not yet announced the royal succession. But he thought to himself: My father loves me and has never scolded me. I will enter monarchy while he lives, and if it does not upset him then I will know that I shall reign.

13. Radak to Melachim I 1:6

הגית אם אדוניהו ילדה אותו אחר שילדה מעכה את אבשלום, כי אבשלום היה גדול מאחיו כמו שכתוב "השלישי אבשלום הרביעי אדוניהו", ואמנון שהיה הבכור כבר מת, ואולי דניאל שהיה משנהו מת אף על פי שלא נכתבה מיתתו. ולפיכך היה חושב אדוניהו למלוך:

Chagit, mother of Adoniyahu, birthed him after Maachah birthed Avshalom, for Avshalom was older than his brother, as Shemuel II 2:3-5/Divrei haYamim I 3:1-9 says, "The third was Avshalom, the fourth was Adoniyahu." And Amnon, the firstborn, was dead, and perhaps Daniel, the second one, was dead – although his death is not recorded. Therefore, Adoniyahu thought to reign.

14. Rashi to Melachim I 1:6

אחרי אבשלום – כלומר גדלתו אחר תרבות שגדלה אמו של אבשלום:

"After Avshalom" – Meaning, she raised him in the same way that Avshalom's mother raised him.

15. Malbim to Melachim I 1:7

שאחרי שיואב היה שר הצבא, וכל בני החיל יטו אחריו, ואביתר היה הכהן הגדול ויטה אחריו ההמון, חשב כי שני אלה יטו את כל ישראל אחריו.

Since Yoav led the army, and all of the soldiers would follow him, and Evyatar was the kohen gadol and the massed would follow him, he thought that these two would lead all Israel after him.

16. Abarbanel to Melachim I 1:9

ועשה הזבח והמשתה הזה אצל האבן הזוחלת, שהיה מקום יפה להתעלס שם. ואמרו רבים שהיה מקום ששם היו עושים האנשים גבורותיהם, והיו שם שוחקים בכדור ובדבקות הידים. וגם עשאו שם לפי שהאבן ההיא היתה אצל עין רוגל, והוא הנקרא בספר ישעיהו (ישעיהו ז' ג') שדה כובס, כי היה אותו מקום על המים שהיו זוחלין אצל האבן, ובעין הזה היו הנשים מכבסים את הבגדים ולכן נקרא "עין רוגל", לפי ששפשוף הבגדים היא ברגל. ובעבור שהנערים יחפצו ללכת אל המקום הזה לראות רגלי הנערות הבאות אל העין, הלך שם אדוניהו להתעלס שמה באהבים. מצורף לזה שבחר אדוניהו לעשות אותו המשתה על העין לפי שהיה נמלך שמה, והיה מקום המי' הוא המקום הנאות להמליך המלכים...

He made this sacrifice and feast beside the stone of the stream, a good place for pleasure. Many say that it was a place where men performed feats of strength, playing with a ball and arm-wrestling. And he also did it there because the stone was beside *Ein Rogeil*, which Yeshayah 7:3 calls *Sdeh Koveis* (the field of laundry), for it was where the water streamed by the stone, and at this spring the women laundered clothing. This is why it is called *Ein Rogeil*, for they rubbed the clothing with their feet. And because the young men would want to go there, to see the feet of the young

women who came to the spring, Adoniyahu went there for pleasure, with his friends. Along with this, Adoniyahu picked the spot to make a feast by the spring because he would be crowned there. A place of water was a suitable place to crown kings...

17. Malbim to Melachim I 1:9

רצה לקשר את אוהביו במסורת הברית ע"י משתה, ששם במשתה היין ימליכוהו.

He wanted to bind his friends in a covenant via the feast, for there at the feast of wine they could crown him.

18. Who picks the king? Devarim 17:15, Shemuel I 8:22, Shemuel I 18:6-9

19. Rabbeinu Nisim (14th century Spain), Derashah 11

בזמן שיהיו בישראל סנהדרין ומלך, הסנהדרין [הם] לשפוט את העם במשפט צדק לבד, לא לתיקון ענינם ביותר מזה, אם לא שיתן המלך להם כוחו. אבל כאשר לא יהיה מלך בישראל, השופט יכלול שני הכוחות, כח השופט וכח המלך

When Israel has a sanhedrin and king, the sanhedrin only judges the nation justly, not exceeding this mandate to improve the nation's affairs unless the king empowers them. But when there is no king in Israel, the "judge" incorporates two powers – the powers of the judge and the powers of the king.

20. Ralbag to Shemuel II 1, Lesson 27

להמון קצת השפעה אלקית בידיעת העתידות... ולזה תמצא שכבר התפעל שאול זה האופן מההפעלות מדברי הנשים שהיו אומרות באלו השירים שיורה מה שכבר תהיה לדוד המלוכה... ולזה לא הוכיחן שאול על זה המאמר אבל היה שונא את דוד ואורב לו להפילו בדרך שלא יעשוק המלוכה ממנו ומזרעו. והנה זאת המדרגה מההודעה יקראו רז"ל בת קול ואחשוב שהיא חלק מה מהקסם השלם ומהיותר צודק ממנו.

The masses have a little Divine influence in knowing the future... Thus you find that Shaul was already moved in this way by the women's words, saying with these poems that the throne would already go to David... And therefore Shaul did not rebuke them for saying this, but he hated David and lay in wait for him, to kill him, so that he would not take the throne from [Shaul] and his descendants. This form of information is what our Sages call a *bat kol*. And I think this is part of the complete form of sorcery, and more righteous than it.

21. Malbim to Melachim I 1:2

ובזה הודיע מה שעלה על לב אדוניהו למלוך בירושלים בלא דעת אביו, ואיך יצוייר זה הלא תיכף יודע מעשהו למלך ע"י עבדיו וע"י נשיו, בפרט בת שבע תגיד זאת, רק אחר שנשיו כולם לא באו לפניו, וגם משרתיו נכלאו ממנו שאין מן הצניעות לשכב עם נערה בפני שום אדם, רק אבישג לבדה שרתהו ואצרה אוצרותיו והיתה עמו, חשב כי יעלם הדבר מן המלך באשר אין בא בחדרו...

22. Rabbi Moshe Lichtenstein, **בין סגנון לערכים**

נסיונו של אדוניהו להמליך את עצמו בחיי דוד אביו קשור בקשר הדוק לנקודה זו. הוא מבין שבבוא היום, כאשר העם יצטרך לבחור במלך חדש, אך טבעי הוא שיחפשו ממשיך המבטא את התכונות של לחימה ואנרגיה המאפיינים את דוד שהרי זהו סוד הצלחתו לפי הבנתם. אדוניהו מציב את עצמו במשבצת זו של מנהיג אנרגטי הראוי למלא את מקומו של המלך הנמרץ שכוחותיו אזלו, ובעצם הוא מעמיד את עצמו במודע אל מול שלמה. ברצון אדוניהו להעמיד בפני העם שתי אלטרנטיבות - מנהיג שהוא איש שדה, "טוב תאר" המשדר עצמה וכריזמה פיזית, ומנגד אדם שהתנ"ך (דה"י א כב, ט) מכתיר אותו בתואר "איש מנוחה" ודוד עצמו מכנה אותו (שם פס' ה') "נער ורך".